

TELEGRAPFUL ROMANU.

Nr. 44. ANULU XVIII.

Telegraful ese de doue ori pe saptamana : joia si Dumineca. — Prenumeratia se face in Sabiu la expeditura foie pe afara la c. r. poste, cu bani gata prin scriitori francate, adresate catre expeditura. Pretul prenumeraturii pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. car pe o jumate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Sabiu, in 4 iunie 1870.

Revist'a politica.

In tierile de preste Lait'a decurgu dejá alegerile. Lupte vehemente intre partid'a nationale slavica-federalistica si nemtisca — dualistica, s'a estiua pana acum in privint'a principiilor politice, ce voru ale apera un'a si ceea-lalta parte. Fie-care si-a ficsatu si s'a silitu a-si aduce la valore interesele sele. Si de o parte si de alt'a s'a facut programe politice pentru ale profetii si defendata acei'a, carii voru a fi alesi. Spre a se vedea catu de tare divergiadia aceste programe un'a de alt'a voiu recapitulá aci pre scurtu pretensiunile ambelor parti asa dupa cum s'a statoritu si care la nemtii culminedia cam in urmatoriele : Coalitionea nemtlor din Austri'a spre a se apera cu firmitate in contra la ori ce atacu, ce aru proveni intr'o tiéra in contr'a loru, tienere strinsa de constitutie, respingerea ori caror incercari de a forma o dieta generale pentru tierile slavice si a introduce sistemul federalistic in monarchia, recunoescerea positionei istorice a Ungariei, suspendarea concordatului etc.. Ieru pretensiunile slavilor aru fi urmatorele asa dupa cum le aflamu in jurnalul „Corespondance slave“ : A se forma din tote puasenele poporului slavice din Austri'a o grupa in sinulu monarchiei, ca limb'a slavica sa fie introdusa imediatu la biroul statului, preeum si la administratiunea tierii si in instructiunea publica, primirea sistemului federalistic in imperiul austriacu etc. Dupa cum se vede asa dara pretensiunile ambelor parti suntu chiar diametralu opuse un'a altei'a. Lupta pregitioare pentru alegeri s'a finit si aceasta lupta intra acum intr'altu stadiu. Se tracta acum de a-si asa si reusi fie-care parte cu persoane de acelea, cari mai cu fidelitatea aru putea pasindu pre aren'a legale de lupte parlamentarie — sa apere cu rigore programul seu. Alegerile se voru fini pana in 15 iuliu si asa pre finea lunei acestei'i i-si voru putea singuratecele diete incepe activitatea loru. Problem'a cea din-taiu a dietelor va si a alege deputatii pentru senatul imperialu. Dece alegerile pentru senat voru cadea in singuratecele tierii pre barbati din opositiune apoi e de prevediutu, ca lucrurile voru veni totu acolo, unde a statu mai inainte de pasirea in vistia a ministeriului actualu. Mare sensatiune si sange reu intre nemtii a facutu memorandul ce l'a datu in dilele de curendu corifeul nationalu alu cechiloru, Rieger, imperatului Napoleonu. In acestu memorandum se dedu imperatului Napolonu o icona despre sistemul de statu a imperatiei austriace, incalu acestu sistem n'a potu a fi durabile. Cu privire deosebita la rigatul Boemiei, pentru care face a premerge si o desvoltare istorica a dreptului de statu, da autorele referintele statistice detinute din tote tierile translaitane si cislaite.

Precandu se petrecu aceste in si afara de sinulu monarchiei pre atunci incepe a se elatiná si positi'a unui barbatu de statu, care, a inauguru sistem'a dualistica in Austri'a. Mai multe foi germane si maghiare ii numera si ii vindica cancelariului, contelui Beust tote erorile care s'a comisau pana acum. Ansa la aceasta pornire asupra-i o dedu atitudinea, ce o luau densulu fatia cu nemtii si ungurii din Austri'a. In privint'a acesta ceterim in „N. Fr. Bl.“ unu articolu in contra cancelariului, contelui Beust, aparutu in „Cöl. Ztg.“ Acestu articolu, care este intitulat : Norocul si sfersitul contelui Beust ne duce crucis si surmedisii pana in cancelari'a statului si este cu atat'a mai insemnat, cu catu contele Beust anuncia prim elu Austriei una nou experimentu. Impregurarea, ca articoul amintit dispulta contelui tota popularitatea respective afirma ca Beust si aru fi perduto, nu trebuie sa ne seduca. Articolul incepe cu acesta

mărturisire si face apoi o revista scurta asupra activitatii cancelariului in Austri'a, ceea ce are de a fi privita de periodulu „norocul contelui Beust“, dicandu ca tote mijlocele secrete au constatuit intr'aceea ca si au intrebuințiatu positionea favoritoria afara de partite, pentru de a apropiá elementele desperate, a caror certe rodeau la maduha monarchiei si pentru de a aduce in indeplinire, prin astarea de puncte de atingere comune, unu compromisu. Ungaria i-a fostu prim'a basa de operatiune. Se intielege, ca jertfse n'au fostu neinsemnante, care s'au cerutu dela vest-austriaci — inse contele Beust a sciutu a le jertfi ca pretiu pentru unu numeru de institutiuni liberale si majoritatea germana a corpului representativu nu numai ca e saldu acestu pretiu, ci inca s'a si ingritu, c'a midilocitoriu sa-si capete relisul de populariu —.

Asa dara dupa marturisirea acestei foi, contele Beust a fostu numai midilocitoriu complanarei si ca candu a venit elu in Austri'a au fostu tote preparate si elu numai a sanctignat, ceea ce au faurit u altii in capetele loru.

Simburile articoului inspirat culminéza acolo unde se incerca a trage concluzioni din experintele trecutului la viitoriu.

„Primele urme,“ dice articolul, „o decadere opiniunei publice, jace in acel'a tempu, candu se ivira inovatirii in contr'a cancelariului de statu, ca se amesteca in afaceri interne. Acestu amestecu, acela se estre din cerculu de competitie, pre care i l'a marcatu positionea sea de ministru alu esternelor, a fostu arm'a c ea mai agera, cu care elu fu atacatu acusi in Cis-acusi in Translaitani'a, seu mai bine disu numai in Cislaitani'a, pentru ca noi nu sciumu, ca dlu Beust sa se fi atacatu canduva in Unger'a ; ca-ci vis-a-vis de ministeriulu Andressy, care duce franele regimului cu mana severa, nu s'a incercat a castigá valore politicei sele de intervenire.

Din impregurare, ca ministeriulu acesta se tiene inca cu potere nedubia, macaru de si in Translaitani'a si radica nationalitatile cele interesante capetele, se poate vedea, ca neintrevirea lui nu numai ca n'a stricatu, dara chiar'e impreunata de cele mai utile urmarri.

Erórea, care formeaza momentulu de transitiune in dram'a „norocul si sfersitul contelui Beust“ se dateza, dupa scriotoriul articoului din acel'e dile candu crease complanarea cu Ungaria o noua situatia. Atunci se asiediara ambele ministerii isolate fara de celu mai micu punctu de atingere.

In Ostrungari'a se resira cestiunile interne in tote partile ca fire si statu in stensa legatura cu cestiuni externe strasformatorie. Autonomia Galaties, tendintele sudslavilor, referintele politice si economice ale Ungariei cu Principatele dunarene suntu totu atati factori, ce determina relationile monarchiei cu Russi'a; traditunile si simpathiele provinciilor germane, suntu datatore de mesura la positionea imperiului fatia cu tierile germane la granita din Nordu si Vestu. Pre scurtu asa o legatura organică exista intre politica interna si externa, catu o desbinare totala aru trebui sa aduca ambelor, si in linea ultima imperiului, davau mare.

Articolul recomenda in fine, pentru de a o rumpe cu totulu cu starea acesta de lucruri, care afara de aceea nu se mai poate tineea, primirea unei legi, care aru avea de a suna :

§ 1. Presedintele ministeriului comunu are dreptul a asistá desbaterilor ambelor ministerii si a participa la ele insa nu a vota, incalu acele desbateri se facu in cestiuni politice seu si in alte, care stau in referintie cu afacerile comune.

§ 2. Presedintii sau-carui ministeriu au dreptu

egalu de a participa directu la desbaterile consiliului minist. comunu.

Despre relationile Franciei cu papa ceterim, ca regimul francesu aru fi espedatu o nota la Rom'a in care se dechiaru scurtu si precisu, ca nici nu si va mai da silint'a de a capacitate pre curia papala in privint'a infalibilitatii, de ore ce totu nu se lasa a se capacitate si trupele francese se voru rechiamá; de si pana acumu nu s'a dispusu 'nemicu ofiosius in privint'a acesta.

In Spania inca totu ambla dupa unu rege, fara de alu si aflatu pana astazi. Se dice ca es-rechin'a Isabel'a si-aru si depusu in manile lui Napoleonu abdicarea sea dela tronulu Spaniei.

In Romani'a se vede, dupa resultatele de pana acum'a, incalu ni suntu cunoscute, a avea partid'a, numita „a ordinei“ siantie de a reusi cu mai multi deputati, decat rosii — aru fi reu, inse ca acesta sa fia fostu fortata din partea regimului, precum acela se afirma sub formele cele mai strigatorie din partea rosiloru. Alesu fura in colegiul alu IX-lea Pentru Carpu ministru de esterne, Boerescu, Cretulescu, Agarici, Konstantinu Negri si Ionescu.

Jurnalistic'a esterna a alarmata si nu incetedia nici acum'a a alarmá Europa intréga, ca giganii din Romani'a aru fi espusi la persecutiuni, de-si totulu se reduce la unele escese mici seu mai bine disu, batai intre nisice copii de romani si giganii. Dara acela maniera, de a face dintr'unu tintariu unu calu o potu face numai giganii, caror'a le sta la dispositiune tota pres'a europea si langa acesta nu le lipsesc nici obrascnic'i in gradul superlativu.

Diet'a Ungariei.

In siedint'a din 11 iunie a casei magnatiloru anuncia mai intai presedintele unele petitiuni pentru concedie; dupa aceea intra in sala notariulu casei deputatiloru, Kol. Szelli, si presinta mai multe legi sanclionate de M. Sea regule si promulgate dejá in cas'a representantiloru, intre care si legea despre inintiarea curtieri supreme de comptabilitate, despre creditulu supl. pentru caletori'a M. Sele in oriente, despre eliberarea de contributiune a caselor, ce se voru cladit pre malulu Dunarei, despre modificatiunea legei relativ la datori'a statului flotanti, despre cassarea dieceriloru si sieseriloru m. c., despre pausial'a de quartir a representantiloru dietali ect., care tote se cetescu pentru de a se promulgá.

Ministrulu de financie Kerkápoly i primisce amendamentul lui Simonyi. Inse amendamentul acesta sa nu se interprete dupa a ceea mai tarziu ca concessiunea are a se da neconditionat acelu concurrentu, care pune conditii relativi mai favoritorie, caci conditiunile relativi mai favoritorie inca potu fi absolutu neacceptavere. Densulu tiene de necesariu a observa acela acum'a pentru de a deluturá pre viitoru ne intielegere.

Cas'a primisce amendamentul lui Simonyi unanimu.

§ 4. imputernicesc regimul a incepe negocieri de concessiune, cu privintia la drumulu de feru deja cladit Zákány-Agram si la linea Karlsstadt-Fiume, ce de presinte se cladesce, deca o reccere interesulu statului, comunicatiunei seu era-riului.

Urmáza cettirea proiectului de lege, despre esarendarea canalului Fracisco, acceptat u de cas'a representantiloru.

Acestu proiectu se transpune comisiunei permanente de trei.

Siedint'a se incheie la 1 ora.

In siedint'a din 10 iunie a casei deputatilor se autentica mai intai protocolul siedintiei premerse. Presedintele anuncia mai multe peti-

uni, care se transpună comisiiunie de petiții; acolo se trimit și petitionile reprezentanților: R. Ihász, K. Antalffy, K. Szathmáry, L. Mocsáry, Th. Péchy și P. Székely.

Ministrul de comunicatiune St. Gorove propune un proiect de lege despre modificarea trăsării preșipute prin lege a drumului de feru de Ost. Proiectul se va tipări și tramite comisiiunei financiare cătă și celei pentru drumoul de feru.

Că a trece apoi la ordinea dilei, la cără s'a mai întâia a treia ceteră a proiectului de lege despre esarendarea canalului Franciscu.

Proiectul se primește definitiv și se ordina tramiterea lui la casăa magnatilor.

Urmăza proiectul de lege despre construirea drumului de feru Esseg-Sissek.

Referentul comisiiunei centrale, Lad. Szögyény i recomanda primirea proiectului de lege din cause financiare, economice, strategice și politice. Prin drumul de feru proiectul se da Croației ocaziune astăzi probă avutie sele naturale.

Prin această linie va deveni, mai departea, orasul și cetatea Esseg de unu punctu însemnat străgic și afară de aceea dielă croată încă să dechiară unapimpu pentru această linie. Vorbitoriul tine de o datorință morală a legislativei magiare a loa în considerație aceasta dreptă dorinția a poporului croat.

Se incinge în afacerea acestei o desbatere mai lungă la care i-au parte între alii I. Zovics, M. Wahrmann, ministrul de com. Gorove și E. Ivánca.

Proiectul se primește de basă pentru desbaterea speciale.

La 2 ore se încheie ședintă.

Statutele

Reuniunei invetitorilor romani gr. or. din tractul protopopescu a Lipova.

Scopul reuniunii.

§ 1. Reuniunea acestei are de scopu, menținerea invetitorialui, promovarea culturii popolare, latirea cunoștințelor și experiențelor celor mai practice, pe terenul scientific pedagogic, latirea celui mai coresponditoru metodu de propunere, imbunătățirea stării materiali a invetitorilor, și inițiarea unui fondu invetatorescu din care să se poată sprințini naintarea invetimentului și ajutoră invetitorii nepotentiosi de a porta oiliu, precum și veduvele și orfani a celor a.

II.

Membrii reuniunii.

§ 2. Membrii reuniunii se împart în: ordinari, fundatori, ajutori și onorari.

a) Fie-care invetitor și sub-invetitor (suplent) din acestu tractu este membru ordinari și adeca; dela scările din Lipova 3 invetitori, din Aliosiu 2, din Chesintiu, Bat'a, Bar'a, Belontintiu, Bacamedieu, Birchisiu, Brestovatiu, Brusnicu, Buzău, Bulza, Valea-Mare, Veresmortu, Visu'a, Grosi, Dobresci, Dorgosiu, Dubochi-Nădasiu, Zabaltig, Capolnasiu, Capriór'a, Chechesiu, Chelmacu, Comăteu, Chisdi'a, Crivobara, Cuvesdi'a, Labasintiu, Lăiesintiu, Lapusnicu, Ostrovu, Ohab'a-Serbésca, Petersiu, Pojog'a, Radmanesci, Secasiu, Selciv'a San-Nicolau-Micu, Spăta, Teasiu, Făbiu, Fiscutu, Féregyház, Hodosiu, Ususeu, Cel'a, Sistarovetiu, la fie-care scără unu invetitor, de toti 51.

b) Membrii ordinari, au dreptu în adunările reuniunii a face propuneri, interpelații, a tine vorbiri scientific pedagogice, a se consultă și a decide afacerile agende, cu majoritatea voturilor, — în fine a alege pre-deregatorii reuniunii și a fi eligibili.

c) Membru ordinari, care — și vă petează caracterul morau ori invetatorescu, după trei dogăni, din partea adunării generale neindredându-se, va fi eschis, din reuniune și reuniunea va fi îndrăgita după această a-luare la locul competente.

§ 3. Membrii fondatori, potu fi toti acei individi nepetati și trecuti celu pucinu de 20 de ani, cari contribuiesc odata pentru totudeon'a pre partea fondului reuniunii 20 fl. v. a. său depund obligație ascurată de 6%.

§ 4. Membrii ajutori potu fi individii, cu caracteru nepetatu, și celu pucinu trecuti de 20 de ani, comunele, corporații etc. ce voru contribui după bunavointia la fondul reuniunii.

§ 5. Membrii onorari voru fi acele persoane de ambele secse alese de către adunarea generală cari s'au destinsu, în lucrările, scoalașice scientifico-pedagogice, prin concursulu loru materiale ori spiritualu.

§ 6. Membrii fondatori, au totu acele drepturi, cari competu membrilor ordinari și suntu descrise in § 2, litera b.)

§ 7. Membrii ajutori, au dreptu în adunările reuniunii, a face propuneri, a tine vorbiri scientific pedagogice și preste agende votu consultativ — totu aceste drepturi voru ave și membri onorari.

§ 8. Membrii eliminati, din sinulu reuniunii — și perdu totu drepturile, fata de reuniune, renunțându tacsele respective ofertele solvite, pâna intraceea casadei reuniunii, în privința căroru nici cându, nu voru ave regresu.

III. Medilōcele reuniuniei.

A. Convenirea.

§ 9. Membrii reuniunii se voru aduna în totu anul celu pucinu de două ori, la tempulu presiputu și loculu destinat de către adunarea generală, și în casu de lipsa și mai de multe ori la anu in modu estraordinari.

§ 10. La adunare, fie-care membru ordinari este indatorat a participa, escusabilu e numai acela, cu cauza credibilă, celu ce absentă din nepasare, e supus la multa banale pentru fondulu reuniunii, după cum va așa adunarea de bine.

§ 11. La adunare se voru perfractă teme diverse, după cumu arata scopulu reuniunii, se voru face motiuni și reflecții asupra metodului de propunere, recensiuni asupra cărților scolașice etc., adunarea va cerceta și deliberă despre administrarea și manipularea fondului și va prelmina sumă de bani, ce va așa de bine a o întrebuită spre scopulu reuniunii, după prescrierea § 1.

§ 12. Pentru urgența perfractărilor, adunarea se poate împarti în secțiuni.

§ 13. Adunarea generală în totu anul va alege și trămite dintre membrii ordinari a reuniunii: unul, doi sau și trei individi, că se cereteze scările, institutele și reuniunile, cele mai renumite, din patria ori streinătate, aceloră din fondul reuniunii, li va asigna spese de călatorie, fiind ei apoi indatorati, unul căte unul cunoștințele și experiențele facute la adunare a le comunica.

B. Contribuirea.

§ 14. Membrii ordinari a reuniunii, au a solvi din salariul loru anualu, computându-se și emolumentele în bani, din tota sută de florini 2% la fundul reuniunii în 4 rate și adeca: la 1 Octombrie, 1 Ianuarie, 1 Aprilie și la 1 Iulie st. v. a fie-cărui anu.

§ 15. Fie-care individu, ce va ocupa ună din statinile amintite in § 2, lit. a) este obligatul a contribui sumă amintita in § 14.

§ 16. Bani incasati, se voru administră și manipulă, precum va decide adunarea generală a reuniunii.

§ 17. Fondul acestei reuniuni este menit spre ajutoriu, numai pentru invetitorii și subinvetitorii acestui tractu, vedi § 1.

§ 18. Intemeetorii și succesorii acestui fondu — și tienu dreptulu, că acesta să nu se poată încorpora cu altulu, ci numai la casu, cându s'ară înființă unu fondu generalu, pentru toti invetitorii români, din intrég'a Mitropolia română, gr. or. din care apoi se poată primi ajutore — amesuratul con-

FOIȘIORA.

O schită istorică din finea secolului alu 8-lea despre introducerea în biserică a apusenei a unei noue dogme.

Din multimea de popore, ce emigrara în Europa în cei dințai secoli după nascerea lui Christosu, și coplesira fată Europei, dându cu totu altă față etnografică, și punendu baza la unu sistemul cu totu nou europeanu, se formara feluri de slaturi, unele mai mari, altele mai mici. Multe din acestea voru numai o existență momentana; cu dreptu cuvintu dieu momentana, pentru că în viața unui poporu și statu unu patrariu o jumetate, de secolu bătătoru unu secolu este acea ce este la individu unu momentu. Staturile intemeate succesiive pre ruiniile imperiului Romanu, ale Westgotilor, Ostgotilor, Vandilor, Hunilor, Burgundilor, Alemanilor și Longoberdilor, voru destulu 3 secoli spre a si fini cursulu existenție loru. Dintre acestea seminții emigrate, numai ună fu destinata de a se ridica la o însemnetate de statu și a absorbe în sine totu celealte conglomerate. Această fu seminția Francilor, cari la inceputa în nesci margini modeste și ocupara locuința lângă Rinu. Ela la inceputa nu se facura cunoscuti prin vre-o vehementia ne naturală, ca celealte popore, ci gradatim se avantara la o putere mare, atât prin arme, unde trebuia, căci eroismul loru nu se poate nega, dar mai cu sema prin folosirea momentelor și prin o circumspectiune admiravera, care în tempu modernu se numește diplomacia. Până

cându mai stau Români în putere, ei nu rescara și mesură puterea loru într'o luptă spre latirea teritoriului loru, care era dubioasă. Numai 10 ani după caderea imperiului Române de West la a. 476 pusera și ei mâna pre o parte mica de tierra (în tienutul Soissons) carea singura mai era neocupata de streini și pre care acumu locuitorii romanu Siagrisiu nu mai putea se o apere. O tierra după alta adausera ei domirei loru; pre Burgundi încă ii adusera ei într'unu gradu de dependință. La inceputulu latirei loru erau ei inca pagani. Clodvig I. luă o fată a regelui Burgundilor care erau deja creștini; Elu invetia a cunoșe religiunea creștină dala nevestă sea și era dejă aplicat creștinismului. Cându avu sa suțina o luptă grea in contra Alemanilor, in bataia dela Zulpich (496) promise, ca déca Dumnedieul creștinilor i va ajută se căstige lupta, se va creștină elu și cu elu toti francii. Lupta o căstigă și regele dimpreuna cu mii de francii se creștinara. Francii devenira cu limpu nunumai creștinii cei mai buni, — căci ei între totu poporele emigrate in occidentu remasera ne alini de arianismu, care luase pre atunci mari dimensiuni d'er regenti loru, devenira și propagatori infocati ai creștinismului, protectori ai scaunului Patriarchal din Roma, Pap'a chiama intra ajutoriu pre Carol Marello in contra Longobardilor, cari vrău se pună mâna și pre Rom'a. Pipin celu micu fu proclamatu solemnulu de protegitoriu alu Papei după ce elu respinse de nou pre Longobardi și le luă o parte de teritoriu, care lu daroi Papei, și care este cunoscutu in istoria de donație Pipinica, de unde Papii pâna in diu'a de astazi și aperă titlu de dreptu de domnie lumăscă a asupra acestui patru.

Sub urmatorulu lui Pipinu, Carolu celu mare curtuasă intre Pap'a și intre regentulu francilor nunumai ca sa eredită, d'er chiaru crescă și acumu n'avea nemai colore de pietate a regentului către Pap'i și in genero către biserică, ci sub mască religiositatii erau acoperite scopuri politice de mare însemnetate, cari numai in urmă se arătare.

Carolu celu Mare petrundeau d'ja cu spiritulu seu, ca cătu iaru ajută lui și unu titlu de dreptu legal, asupra tierilor, care elu le aduseșe prin fortia la olalta. Elu vedea, ca cătu influenția numai reminescințele de o putere mare cadiuta, o radia din nimbulu, care mai pastră inca și acum Rom'a cadiuta facea diu elu unu nou sōre. Titlu de Imperator român de Westu numai purtă nomena; Carolu domnea mai preste totu tierile odinioară supuse imperiului Român din West. Cine dar altulu se merite mai înaltu de cătu elu titlulu acesta?

Pap'a era de nou strămutat de Longobardi; Carolu era și in inimicitia personală cu Desideriu, regelui Longobardilor, căci pre o fica a lui Desideriu, ce o avu elu in casatoria o trimisese inde-reptu la tatalu seu, apoi in urma la aceea Desideriu luă la sine pre doi nepoți de frate a lui Carol sprea a le aperă tierile, ce le remase dela tatălui loru in contra unchiului loru (Carolu celu mare) care vrea sa le detragă. Deçi Carolu avea numai motive politice darea și personale de a porni cu resbelu in contra lui Desideriu; acesta lu batutu și imperiul lui parte siesi luat partea datu Papei lângă ceea ce capătase și mai nainte. Că unu con-

curentiei loru banale — spre scopulu reuniunei, dupa prescrisele §§. 1 si 10 iera incorporarea, numai pre baza acestor statute, cu pluralitatea voturilor se poate intempla.

§ 19. Intemeitorii si succesorii acestui fonduri si resvera dreptulu, ca la casu de incorporare, cu fondulu amintit in § 18 intre membrii administrativi a locului, sa fie representati, cu doi alesi din sinulu loru.

IV.

Oficialii si oficialele reuniunei.

§ 20. Oficialii reuniunei constau din 1 presedinte, 2 vicepresedinti, 1 caseriu, 1 controlor, 2 notari si 1 avocat, cari se aleg din sinulu membrilor ordinari ori fundatori a reuniunei, si este care pre trei ani.

§ 21. Pentru conducerea administrativa a reuniunei se va alege unu comitetu de 10 membri dintre cei ordinari ori fundatori, cu locul de activitate in Lipova.

§ 22. Alegerea oficialilor se va face, prin majoritatea absoluta a voturilor.

§ 23. Comitetul in genere va ingrigi, pentru incasarea si manipularea banilor, pentru conchimarea adunarei generale, la tempulu seu si elaborarea de proiecte in totu afacerile interne si externe ale reuniunei.

§ 24. Comitetul in fia-care anu, va subserne adunarei raporte despre activitatea sea.

§ 25. La casu de urgența, comitetul — si da opinionea presedintelui, de a convoca siedintie extraordinarie.

§ 25. Oficialii reuniunei si membrilor comitetului in specie, au urmatorele afaceri:

a) Presedintele: presiede in adunările generale si ale comitetului reuniunei si conchimam adunările de ambe categorii.

b) Vice-presedintii: in absența presedintelui, suplinesc indatorile acelui, de dupa antașitatea alegerei.

c) Caseriu: incasădă banii dela membri, i elocă, da afara bani pro cele de lipsa, decise prin comitetu si preliminare, prin adunarea generală, si este responsabilu, pentru avere reuniunei.

d) Controlorul: contr'a semnădă totu evitantele si contra — evitantele.

e) Notarii, eu a face: celu d'antău alesu, duce protocolul, despre totu afacerile reuniunei si a comitetului, iera alu doilea alesu, duce corespondintele reuniunei si a comitetului in casu de lipsa, se suplinesc unulu pre altulu.

f) Advocatul: duce causele reuniunei.

§ 27. Pentru causele procesuale obveninde intre membrii reuniunei, seu urdiende prin actuatoru reuniunei, se statoresc județiulu compromis.

§ 28. Oficialii si membrii comitetului reuniunei, porta oficiu — gratis.

§ 29. Pana la aparerea unui organu scolasticu, mai estinsu, reuniunea — si alege pentru publicarea agendelor sele, diuariul „Albin'a" din Pest'a.

§ 30. Reuniunea, va avea unu sigilu, cu inscriptiunea: „Sigilul reuniunei inveniatorilor români gr. or. din tractul protopopescu — a Lipovei."

§ 31. Statutele acestea, numai in adunarea generale, prin majoritatea, voturilor, se potu modifica.

„In siedint'a a dou'a, din adunarea generale, prezentindu-se, s'au aprobatu, cu aceea modificare, ca § 2 lit. a) sa se estinda astfelu iera dintre membri ordinari presinti, de cumva unulu seu altul casualminte, s'arn mută in altu tractu protopresveralu, si de acolo aru continua regulata refuirea tacselor, unulu ca acel'a inca — si conserva categoria de membru ordinariu."

Lipov'a, in 5 Septembre 1869. s. v.

Statutele aceste: Venerabilu consistoriu diecesanu din Aradu, censurandule, si afandu-le corespondintore scopului, de a promova cultura poporului, binevor in siedint'a din 26 Ianuariu 1870 Nr. 1245. ex 1869 in totu copriusulu loru a le aproba.

Lipov'a, in 6 Fauru 1870.

Ioanu Tiera n. m. p.

prot. si presedinte.

Ioanu Tuduce scu, m. p.

notariu a reuniunei.

Protocolul siedintei a XI

(ordinarie)

tinute din partea directiunei asociatiunei nationali pentru cultura poporului român.

Aradu, 16 Maiu nou 1870.

(Capetu.)

Presedinte: Ioanu Popoviciu Desseanu, director secundar. Membri: Dr. Atanasiu Siandoru, Emanuil Missiciu, Ioanu Rosiu, Teodoru Serbu, si Georgiu Dogariu. Notariu: Petru Petroviciu.

Nr. 77. Protocolul siedintei ordinaria a X din 8 Maiu se cetește, si —

Decis: Se autentica.

Nr. 78. Presedintele directoriu secundar, — propune emiserea unei comisii permanente pentru arangierea petrecerei de salu (balu) pre ocazia unei adunare generale.

Decis: Se compune comisiune de arangare din comembrii Ioanu Popoviciu Desseanu, Teodoru Serbu, si Georgiu Dogariu.

Nr. 79. In firul decisului de sub nr. 65 se

inse care urmari scopuri politice, nu voj sa-lu asculte, ci voia sa separe parte a apusului si in cele religiose de parte a Resaritului, ca astfelu sa aiba linisce si se nu mai siba amestecu si cu resariteni. Acăsta putu elu face cu atatul mai multu cu cătu dogm'a acăsta era destul de popularisata la franci.

Pap'a incercă totu mijlocele a aduce pre Carolu la religia cea adeverata, inse fiindu acest'a tocmăi tempulu, cându era strămtoratu din partea lui Dezideru, precum amu aretatu mai insusu, cându elu acceptă ajutoriu de aperare dela Carolu, de aceea statui nemai cu binele, ca sa delature interpolatiunea in simbolulu credintei si se nu se departezi in modulu acest'a de credint'a cea dreptă, iera Carolu avendu ora asupra imperatiei bisantini nu se aplică Papiei, ci si pose alternativa: ori si lasa dogm'a cea nouă la Franci si o primesce si densulu, ori pentru viitoru nu mai pote conta la sprințul seu. Ast'a e a tempu cându Pap'a era mai tare amenintiatu. De aceea vediendu elu ca Carolu este resolutu pentru a separa biserica franca nu numai de resaritul dara chiaru de credintosi apusului, asiā elu ceda pentru ca sa se pastredie uniformitatea in sinulu bisericei sele. Elu jertfi asiā dara in contra convigerei sele, pentru unu interesu partialu si folose esterne legatura dogmatica, ce a esistat pana atunci in intreg'a biserica creștină.

La introducerea acestei noue dogme asta opozitiune la toti cei-lalți afara de Franci, clerul insu-si intregu sa opunea la acest'a; dara fortue succese cu tempulu a aduce la valoare acesta dogma in biserica apusena.

ace propunere pentru denumirea unei comisii care sa elucre modalitatea de sortitura a obiectelor ramase din anul trecut.

Decis: In comisie se alegu sub presedintia directorului secundar, — membri: Emanuil Missiciu, Ioanu Rosiu, si notariu Petru Petroviciu.

Nr. 80. Presedintele directoriu secundar, face cunoscutu ca trimitindu-se reprezentatiunea facuta către ministeriul reg. ung. de intere pentru modificarea statutelor asociatiunei spre a se concede adunările generale „ambulante" aceasta reprezentante s'au restituit directiunei pentru intregire, — care o au si estrada presedintele referintei fiscală Iosifu Popoviciu.

Decis: Se ia la cunoștința si fiindu cauza urgente se provoca fiscalul referinti a eleptui fără amenare suplinirea reuniunii representationi, spre a se potea resubsterne.

Nr. 81. Se prezinta raportul dui colectante din Sa' Mihailu Romanu, parochului Mihailu Iurm'a, prin care dsea din cause impede către abdicare de colectura, si in locul lui recomenda prefiului seu Teodoru Iurm'a preot totu acolo.

Mai departe transpunem declaratiunile urmatorilor oferitori:

1. Vicentie Surdu docinte.
2. Teodoru Iurm'a preot.
3. Petru Aleșiu proprietariu.
4. Vasile Brîndea economu, toti din Sa' Mihailu Romanu cu oferte anuale de căte 2 fl. v. a. pre ani 1870/71, 1871/72, si 1872/73.

Decis: Abdicarea dui preotu Mihailu Iurm'a se primește, si in locul duse se denumește preotul Teodoru Iurm'a, — căruia i se voru transpune actele referintore la colectura. Mai departe prin votare usuata se alege do membri noi mai susu numitii domni, — cari suntu a se immatricula in protocolul evidentialu, si a li se estrada diplomele.

Nr. 82. Colectantul din Donecea dui parochu Mihailu Valceanu, strapune sum'a incasata de 8 fl. dela mai multi membri, — pre langa estrasu protocolariu.

Decis: Se transpunem la perceptoratu, cu insarcinare de a trimit dui colectante adeverinti a despre administrarea banilor.

Nr. 83. Colectantele din Caransebesiu dui docinte Teodoru Oalinescu tramite trei declaratiuni a urmatorilor domni.

1. Iosifu Seraciu c. r. M. Jorul.
2. Teodoru Seraciu c. r. Capitanu si
3. Ioanu Vasileviciu negotiatoru cari volesc a si membri pre anii 1870/71 1871/72 si 1872/73 cu ofertu anualu de 2 fl. v. a. din care dui M. Jorul au si solvitu competitia intréga pre toti trei ani cu 6 fl. v. a. si iera ambii cei din urma numeri au solvitu căte 2 fl. v. a.

Decis: Prin votare usuata se alege de membri ordinari ai asociatiunei domnii numiti si li se voru estrada diplomele. Banii administrati in sum'a de 10 fl. se transpunu la perceptoratu.

Nr. 48. Se prezinta epistol'a dui Iuliu Barosu inspector de scole guvernialu din Boiu' in Zarandu, prin care trimit asociatiunei „Unu Numu" de sub timpulu lui Antoniu Imperatorele românilor" ce parintele parochu român gr. or. din comună Selisces Nicolau Pecurariu l'au astutu in anul 1867 pre otarulu comunei in una locu aratoru, numitul „fontan'a rece," si care numu numitul domnul preotu ilu donéza asociatiunei noastre.

Decis: Se ie cu multamita la cunoștința si se preda bibliotecariului spre pestare intre alte obiecte de asemenea natura.

Nr. 85. Pentru pregatirile necesarie ale adunarei generale simtindu-se lips'a siedintelor mai adesea străordinarie.

Decis: Se dispune: a se tineea siedintie permanente incepandu-se de domineca viitora 29. I. c. si continuative pana la adunarea generale despre ce se voru inscriși toti membrii directiunii. Aretându-se lips'a neincungurabilă de a se văsi si curați localitatea Asociatiunei.

Decis: Economulu asociatiunei Teodoru Serbu, se insarcină a se ingrigi pentru curatirea si varuirea localitatii, avendu a anticipa spesele recerute de la perceptoratu, si la timpulu seu ale aretă directiunei pentru asemnare.

Nr. 87. Protocolul acest'a din cauza expeditiunilor urginte.

Decis: Se va autentica mercuri in 1 Maiu nou a. c. avandu comembrii presinti a-se infișa in cancelaria directiunei.

S'a ceditu si autenticat in presint'a comem
brilor directiunii Ioane Popoviciu Desseanu, Ema-
nuil Missiciu, Teodoru Serbu si Petru Petroviciu.

Aradu, 18 Mai 1870.

Directiunea asociatiunei nationale pentru cul-
tor'a poporului romanu.

Ioane Popoviciu Desseanu mp.
directorul secundariu.

Petru Petroviciu
notariu.

Protocolul siedintei a XII-a.

tinute din partea directiunei asociatiunei nationale
pentru cultur'a poporului romanu, in Aradu, 26
Mai nou, 1870.

De fatia au fostu:

Presedintele: Ioane Popoviciu Desseanu direc-
torul secundariu.

Membri: Emanuil Missiciu, Demetru Bonciu,
Ioane Rosiu, Iosifu Popoviciu, si Georgiu Dogariu.

Notariu: Petru Petroviciu.

Nr. 88. Presedintele directorin secundariu
presinta epistol'a invetiatorului din Maiere —
Temisi'or'a Petru Popoviciu prin care cere incu-
ntiarea directiunei, — de a se produce cu socie-
tatea de diletanti la adunarea generala a Asociatiunei
voindu a esecutá in favórea fondului asociatiunei
două representatiuni de piese teatrale si a nume:

1. „Comedie intr'unu actu de Alessandro
Nunt'a tierenésca“.

2. „Comedie iéra intr'unu actu de Lerescu
„Fantasma“.

Aceste representatiuni, voru fi acompaniate
de „corulu vocalo — musicalu“ alu plugarilor
din Chiseteu, care se voru presenta aici'a deodata
cu societatea diletantilor.

Decis: Se ia la cunoscinta, si adoptânduse
acesta producție, se dispune numai decâtua
incunoscintarea publicului prin unu A v i s u in toté
foile nationale.

Representatiunea se va esecutá in teatrulu lo-
cale, in prim'a di a adunarei generale, adeca luni in
6. Juniu non a. c. sér'a. —

Despre acésta este a se incunoscintia dlu in-
vietiatoriu Petru Popoviciu din Temisi'or, a ca conda-
catoriul diletantilor, si dlu Trifonu Siepetianu pa-
rocu si asesoru consistoriale din Chiseteu ca ingri-
gitorulu corului musicalu alu plugarilor, cu acea in-
semnare; ca spesele de caletoria dela Temisi'or la
Aradu, si napi li se voru rebonificá; éra pentru
adapostirea loru aicia, se insarcinéza dlu economu
alu asociatiunei Teodoru Serbu a dispune cele ne-
cessarie, autorisandu-se a face spesele recerute, si
a le areta directiunei spre asemnare.

Totu-odata este postitu dlu economu a se in-
grigi si in privint'a localitatiei teatrului punendu-se
in negotiatiune cu directorulu teatrului din locu, si
esoperandu cederea aceluia cu o provisiune cores-
pondientória.

Nr. 89. In legatura cu acésta, comisiunea
adunarei generale, propune: a se tiene acésta petre-
cere a dou'a di a adunarei generale adeca Marti in
7. Juniu nou, in otelul „Crucea alba.“

Iéra comisiunea de sortitura propune a se ti-
pari numai 2000 sortiuri, in pretiu de 20 cr. pentru
unu exemplariu care sa se vinda cu biletelor de in-
trare, si la balu afara de acestea.

Decis: Propunerea comisiunei se primesce, si
se dispune avisarea publicului prin diuarie; iéra eco-
nomulu asociatiunei Teodoiu Serbu este postitu a se
ingrigi pentru sala, decorare si musica, avendu a
faee reportu despre spesele preliminarie pentru asem-
nare la perceptoratu.

Biletele de intrare se stabiléza pentru familia
cu 3. fl. 50 cr. si pentu persóna 1 fl. 20 ca. pe
langa sortiuri gratuite, si a nume la unu biletu de
familia 3, éra la unulu de persóna 1 sortiu.

Pentru scurtimdea timpului, distribuirea biletelor
si sortiurilor prin colectanti nu se mai pote face,
si asia acestea in sér'a petrecerei se voru vinde sub
control'a perceptorului, si a membrului Georgiu
Dogariu cari vor portá cass'a si-si vor dà ratio-
ciniulu la timpul seu. —

Notariulu se insarcinéza a da spre tiparire 500
bilete de intrare, de ambele sorturi, adeca 150 de
familia si 350 de persóna,

Cátu pentru sortitor'a obiecteleru remase din
anula trecutu, — economul se insarcinéza, a face o
consemnare esacta despre toté obiectele.

Se dispune mai departe tiparirea aloru 2000 de

esemplarie de sortiuri mici si simple, care pro-
vode cu sigilul Asociatiunei, din preuna cu bilete-
le se se predeé perceptorului spre vendiare. —

In fine presedintele si economul au de e cla-
sificá si numerisá toté obiectele sortinde, intr'unu
protocol analog celui de anu, — si despre execu-
tarea sortiturei a avisá capitanatului municipalitathei.

Ne mai fiindu altu obiectu de peraptat, pro-
tocolul acest'a cetindu se, s'a autenticat in pre-
sint'a membrilor mai sus numiti.

Aradu 29 Maiu 1870.

Directiunea Asociatiunei nationale petru en-
tura poporului romanu.

Ioane Popoviciu Desseanu,

Directorul secundariu

Petru Petroviciu

notariu.

B r a s i o v u 1 Iuniu 1870 v.

Societatea româna teatrala, carea petrece in
mijlocul nostru, dupa cum ve este cunoscutu, mai
bine de 2 septamâni, ne represintá in diu'a de Ru-
sale pentru a dou'a óra piesa: „Prapastiile Bucu-
rescilor“ comedie vodevitu in 4 acte, compusa si
inscenata de bravulu directoriu alu teatrului na-
tional din Bucuresci d. Millo. Erá bine, că publi-
culu nostru nemolipsit uanca! de cangren'a vitiilor
capitalelor uari din supercivilisa' Europa, sa véda
celu putienu de pre scândurile teatrului, ce veninu
omoritoriu infiltratu cu deosebire de streinii, se
stracora pre incetulu in vinele si arterele români-
lor, confratilor nostri de dincolo de Carpati. Strig-
âmu progresu, ne falim ca, naintâmu, dara totulu
e spoitura dresa din drojdiile inechito si lepadate
in mijoculu frumósei Romaniei. Fára micala si vir-
tuti antice cetatienești mai ca vomu ajunge la mar-
ginea „prapastiilor“ dlu Millo.

Laureatulu nostru artistu dramaticu si autoriu,
la inaltimdea problemei, ce si-a propus'o, ne infatio-
si si de asta-data unu tablou desemnatu cu cele
mai nimerite colori despre starea actuala a societă-
tiei române trans-carpatine; sciu cu tactu-i finu
sa ne presinte frumós'a capitala a Romaniei plina
per excellentiam de vitiile cetătilor mari din Eu-
ropa, in carea uanca se mai asta prela cate una col-
tisoru si virtuti rare demne de numele de român. Disgustulu potentiatu, pánala ingretiosiarea, provenit
din infatisarea destrabalituriei si decadantiei morale,
ce rodu la radacinile fragede ale arborelui român,
cari cându statul, societate si literatura, se alina
prin virtuti genuine pastrate in mass'a poporului
român, precum si in templulu muselor.

Cuprinsulu piesei fu acésta. Doi boerasi
cu staricica buna, neatinși de aerulu ciumatu alu
unei civilisatiuni false, vinu din provincia la Bucu-
resti spre a se civilisá.

Din birturi si casenele sub lingusitorulu pre-
testu, ca voru fi introdusi in unulu din salónele Bu-
curestilor cercetate de celebritatile politice, literare
si artistice ale Romaniei, dau preste o banda de
fete prostituite si nisice pungasi de profesiune, cari
alungati de sever'a Nemesis, si asta asilu in Bucu-
resci, jóca role de boieri si jumulescu pre cei sim-
pli si neprecauti. Prin petreceri si baluri, amoruri
false si tradâri si risipescu boerasii mei si avere
si si ruinéza si sanata. Abandonati si despre-
tiuti de tinerele loru amoreze, care le jurasera cu
atâta fragedime credintia eterna, vedi bine lucia că
si galbiorii, ce se strecoru in nesatiósele loru pu-
sunare, iéta-i ajunsi la sapa de lemn; pentru ne-
platirea la terminu a unor politie opriti deocamdata
la politia li se deschise drumulu preseratu cu flori
spre puscaria. Din acésta calamitate i scapă unu
actoru nascutu din parinti tierani, carele sub masca
de Satanu urmarise toti pasii loru si i redâ tinere-
loru si nevinovatelor loru logodnice tieranice, care
vediedu-le caint'a i iérata, căci si D-dieu iérata
multe! Ací actorulu romanu neapretivitu dupa me-
ritu de publiculu angamsatu alu Bucurescilor, si
serba triumfulu in facerea de bine!

Cá sa detaiemu tota actiunea esecutata parte
mare cu desteritate artistica, n'aru ajunge spatiulu
destinat pentru o recensiune de teatrul intr'unu jurn-
alu politicu. Fie ne permisu a spune, ca: rolele
de mentoru in chipu de dracu jucate cu recunos-
cut'a dibacia artistica si usiuratatea unui jude vige-
rosu de d. dir. Millo au facutu si de astadate pre
publiculu nostru sa aplaude cu vioiciune talentul
eminente si inim'a de român a veteranului nostru
artistu. Dnulu Alecsandrescu II, barbatu de ta-

lenta in art'a dramatica infatisia prin mimica, gesturi
si accentu manierile unui cavaleriu rasinatu, pun-
gasius de profesiune, cu rara desteritate, incat face
onore Taliei române. Dna Alecsandrescu, o artistă
sprintena si fermecatora si jucă rolul de femea
prostituata inechita in fára de legi si devotata din
resbunare cáttra misielata barbitilor, nomai aur-
lui, cu trupa, cu susletu, cu o fracheta admirabile,
si desteritate rara insusita D-sele. D-siòra Constantinescu,
că tieranc'a gratiosa in simplitate dovedi si cu asta
ocasione talentu dramaticu, prin care pote deveni o floră scumpa in cununa' arti-
tilor români la altariul Taliei.

Nu putem suprimá impresiunea placuta, ce
ni-o casinu D-nulu Nicolau cu originalitatea dia-
lectului seu (celu moldovenescu) si actiunea franca
si naturala, de minune potrivita rolului, ce le jóca.
De astadate jucă pre tieranul incaruntru, simplu
si curat, ca aerul dela tiéra, indiestratu inse cu
minte senetosa si intelepcione filosofica. —

Urâmu Dlu Millo si companiei D-sele succese
stralucite ca pre lângă placerile, ce le casinu se
pota adauge la fericirea iubitei sale natiuni, com-
batendu prin arta vitiulu si incoragiandu virtutea.

Varietati.

* * (Congresul la Blasius.) In
momentele presint'e astâmu, ca concesiunea pentru
convocarea unui congresu la Blasius alu Românilor
gr. cat. are sa se deie in dilele urmatorie, si ca
acum'a nu mai lipsesce, decâtua inalt'a semnatura.
Acésta scire ni s'a publicat cu multa positivitate
pentru aceea n'avemu nici o cauza a ne dubitá in
autenticitatea ei. „Familia“

* Telegrame din Constantinopole ne inpartiesc
ca in 5 Iuniu la o óra dupa amedi erupse aolo
in o parte a orasului, numita Pera (locuita mai
totu de occidentali, in a caroru mana e cea mai
mare parte a comerciului) unu incendiu teribile,
care, suflandu ventulu, luă dimensiuni colosale.
Otelulu consulatulu anglesu, alte dôje zidiri con-
sulare, biserice, mosée, mai multe mii de case si
cele mai mari asortiemonte de marse arsera. Asemen-
ea devenira mai multe vietie omenesc victimă ace-
lui incendiu. Daun'a se suie la milioane. Orasulu are
unu aspectu posomorit.

* * (Unu jude delicatu.) Judele, ce avea a dă
documentulu despre mórtea lui Don Enrica, cadiu in
duelu prin ducele de Montpensier, aréta in acel
documentu o delicateza, dupa cum ea numai spani-
olilor e propria. Elu adeveri, ca ilustrulu domnul
Enrico, insante de Ispania, a vù nenoro-
cirea, tragendu la semnu, a-si asta
mórtea.

* * (Inaugurarea liniei dru-
mului de feru Pascani — Iasi) a
avutu locu in 20 Maiu st. v. Peronulu garei era ono-
ratu cu o multime de steaguri si hal'a pentru locomotive
era presafacuta cu multu gustu intr'o sala mare. In
fundulu salei marc'a tierei si dedesbulu ei, in
mijloculu celoru mai alese plante exotice pre unu
pedestolu bustu I. S. Domitorului. Tote marcele
a districelor districte a Romaniei erau asediate
pre pareti de-lungulu salei, care era si ornata cu
drapeluri de colorile tierei si guirlande de flori —
Unu publicu numerosu si alesu se adunase multu
mai nainte de tempolu hotarit. La 5 1/4 óre sosi
trenulu specialu, a căruia locomotiva era ornata cu
flori si giurlande. In trenu se astau d. directorul
generalu a companiei si invitati din districte si
din streinatate. — Detailuri mai multe despre cere-
monia deschiderei si despre banchetu vomu publicá
in numerulu viitoru.

„Cur. de Iasi.“

Edictu.

Prin care Dimitrie Serbu din Salisce, lângă Sa-
biu, legiuittulu barbatu elu Annei n. Ioanu Rosca, toti
deacolo, carele de optu ani au paresit patria, socia si
copii fara a se sci loculu petrecerei lui, se sorocesce
prin acésta, că in terminu de unu anu negresitu
sa se infaciseze inaintea forului matrimoniale sub-
scrisu, căci la din potriva, si in absen'a lui se voru
judeca cele de canónele bisericesci in asemenea in-
pregiurári prescrise.

Sibiu 19 Maiu 1870.

Forulu matrimoniale gr. res. alu protop. Iac-
tului Sabiuului I.

(39—3)